

Üretim, istihdam ve ihracatı artırmak şart

Ülke ekonomisinde üretimin, istihdamın, ihracatın artması için, “ekonomik ölçekli”, basit anlatımıyla, “büyük” sanayi kuruluşlarına ihtiyacımız var.

Ekonomik ölçekli sanayi kuruluşları araştırmaya, geliştirmeye, yenilikçiliğe para harcayabiliyor. Dünyada talebi olan malları dünya kalitesi ve fiyatıyla üretime ve ihracat pazarlarında yer edinme gücüne sahip olabiliyor.

İstanbul Sanayi Odası her yıl ülkenin 500 büyük sanayi kuruluşunun faaliyetleriyle ilgili bilgileri derliyor.

Türkiye'nin 500 büyüğünün durumu, Türk sanayinin durumunu yansıtıyor. 500 büyük sanayi kuruluşunun sanayi sektörü toplam üretimindeki payı % 19.7 oranında. GSYH (Milli gelir) oluşumundaki payı % 7.1 oranında.

Bizim sanayi üretimimizin büyük bölümü, küçük ölçekli, KOBİ ağırlıklı işletmeler tarafından gerçekleştiriliyor. Ekonomik ölçekli sanayi kuruluşları ile KOBİ'lerin üretim yapıları, güçleri farklı.

Beklentimiz üretimin, istihdamın, ihracatın artması.

2016 yılında:

- 500 büyüğün üretimden satışları cari fiyatlarla % 8.8 oranında arttı ama enflasyondan arındırılmış olarak üretimden satışların net artışı sadece % 0.2 oranında. Açık anlatımla, 500 büyük 2016 yılında üretimden satışları artıramadı.

İstihdam artışı % 2.2

- 500 büyükte ücretle çalışan sayısı 648 binden 662 bine yükseldi. İstihdam artışı % 2.2 oranında. 500 büyük bir yılda 14 bin kişiye ek istihdam imkânı sağladı. Görülüyor ki sanayi sektörü üretim artmadıkça istihdam yaratamıyor.

- 500 büyüğün ihracatı 2015 yılında 53.4 milyar dolardı. 2016 yılında 55.1 milyar dolar oldu. İhracat artışı % 3 dolayında. 500 büyüğün toplam ihracattaki payları % 38.7 oranında. Toplam satışların % 70'i iç piyasada yapılıyor. % 30'u ihracata gidiyor.

- 500 büyüğün toplam ihracatının % 33'ü motorlu taşıt araçları, % 12.7'si ana metal sanayii, %10.5'i elektrikli makine ve aletler, % 8.8'i gıda ve içki sanayii, % 6.2'si tekstil ve giyim sanayi ihracatı.

- 500 büyüğün 123'ü yabancı sermaye paylı kuruluş. Bu kuruluşların üretimden satışlarda % 33.4, ihracatta % 47.8 oranında payları var.

- 500 büyüğün sanayi üretime katkısını bu kuruluşların yarattığı brüt katma değerden, büyümeye katkısını net katma değerden izliyoruz. 500 büyüğün 2016 yılında yarattıkları brüt katma değerde üretici fiyatlarıyla % 10.5 artış oldu.

- 500 büyüğün yarattığı toplam brüt katma değerın sektörlere dağılımı, 500 büyüğün, daha doğrusu Türk sanayinin brüt katma değer yaratmada hangi sektörlerin ağırlığı olduğunu oryaya koyuyor.

- Toplam brüt katma değerde rafineri, petrol ürünleri ve kömür sektörünün payı % 24, tütün ve tütün ürünlerinin payı % 18.3, gıda ve içki sanayinin payı % 13.1, motorlu kara taşıtlarının payı % 8.9, ana metal sanayinin % 7.6, elektrikli makine cihazların % 7.6, tekstil ve giyim sanayininin % 3.6 oranında.

Düşük teknoloji üretim

- 500 büyüğün üretiminde teknoloji yoğunluklu payı sadece % 3.7 oranında. Devletin teşviklerine rağmen AR-GE harcamaları artmadı, azaldı.
- Faktör gelirleri itibarıyla 2016 yılında 500 büyükte yaratılan 100 birim katma değerin % 52.7'si emek payına, % 13.9'u sermaye payına, % 33.4'ü müteşebbis kârına gitti.
- 500 büyükte üretim, istihdam, ihracat artmazken, borçlar artıyor. Şirketlerin toplam kaynaklarının yüzde 62'si borçlardan, % 38'i öz kaynaktan oluşuyor. Öz kaynak oranı 2010 yılında % 50 idi.
- Toplam borçların öz kaynağa oranı 2014 yılında % 132, 2015 yılında % 150 iken, 2016'da % 162 oldu.
- Her şeye rağmen, satışların, ihracatın artmamasına rağmen 500 büyük 2016 yılını kârlı bitirdi. Döviz kurundaki dalgalanmalara, TL'nin değer kaybının neden olduğu döviz riskine rağmen vergiden önceki kâr oranı % 6.8 oldu.

500 büyüğün üretim bilgilerini iyi okumak zorundayız.

Türk ekonomisinin üretim gücü, sanayinin büyümeye, istihdama, ihracata katkısı 500 büyüğün faaliyet rakamlarında sergileniyor. Mevcut yapıyla ihracatı artırmak imkânsız. Ürün çeşitliliği yok, dış talebe cevap verecek üretimi gerçekleştirme şansı yok.

Yeni bir sanayileşme stratejisine ihtiyacımız var. Kredi vererek sanayide değişimi ve üretim artışını sağlayamayız. Ancak şirketlerin borçluluklarını artırıyoruz. Yeni yatırım yapılmıyor.